Mikael Hidén

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA 12.2.2026 KELLO 8.30
HE 90/2024 vp laiksi valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karenssista sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys on lähetekeskustelussa lähetetty (2.10.2024) perustuslakivaliokuntaan. Kun perustuslakivaliokunta toimii asiassa mietintövaliokuntana, sille kuuluu mietintövaliokunnan tavanomainen tehtävä valmistella asia täysistunnon käsittelyä varten ja tarkastella mietinnössään esityksen lakiehdotusten yksityiskohdisssakin toteutuvaa tarpeellisuutta ja hyvää toimivuutta. Selvää on, että perustuslakivaliokunnan tehtävään mietintövaliokuntana tällöin kuuluu myös huolenpito esitykseen sisältyvien lakiehdotusten asianmukaisuudesta valtiosäännön kannalta. Miten asiaa ko. mietinnöissä kuvataankin, tämä huolenpito ei voi olla asiallisesti väljempää tai sallivampaa kuin se "kontrolli", joka tulee esille perustulakivaliokunnan lainsäätämismenettelyssä antamissa lausunnnoissa.,

---

Hallituksen esitys on yksityiskohtaisesti perusteltu ja vaikuttaa huolella laaditulta. Merkittävää taustaa tässä luo se, että ministerejä koskevassa karenssijärjestelyssä ei ole kysymys jostain esille pulpahtaneesta uutuudesta, vaan järjestelymahdollisuudesta, jota lähelle tulevia järjestelyjä on jo käytössä ja josta viime vaalikaudella oli jo tehty hallituksen esityskin (HE 192/2022 vp), jonka käsittely eduskunnassa kuitenkin jäi kesken vaalikauden päättyessä. - Esityksen perustelujen huolellisuus ja avoimius näkyy myös siinä, kuinka huolella perusteluissa raportoidaan lausuntopalautteessa ehdotettuja yksityiskohitien korjauksia ja kuinka usein tällaisia korjausehdotuksia ilmeisesti sitten noudatettiin.

- - - - - - -

Myös suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä koskeva jakso esityksen perusteluissa (s.42- 53) on laadittu huolella ja yksityiskohtiinkin paneutuvalla tarkkuudella. Tässä noin 11 sivun pituisessa jaksossa käsitellään alaotsakkeiden mukaan sääntelyn suhdetta perustuslain 63 §:ään ja valtioneuvoston jäsenen valtiosääntöiseen asemaan, oikeutta työhön ja elinkeinovapautta, karenssilautakunnan asemaa ja tehtäviä, asiakirjojen julkiseksituloa koskevaa rajoitusta, seuraamusmaksua ja karenssilautakunnan tiedonsaantioikeutta. Jaksossa esitettyjen päätelmien sisältö ei nähdäkseni sellaisenaan - ja siis julkisuuteen tuomistavasta riippumatta - anna aihetta huomautuksiin. Säätämisjärjestystarkastelun lopuksi (s. 53) hallitus katsoo, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä, mutta pitää kuitenkin "suotavana", että perustuslakivaliokunta antaa asiasta lausunnon.

- - - - - - -

Edellä esitetty antaa nähdäkseni riittävät perusteet katsoa, että ehdotetut lait voidaan ja tulee käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Kun perustuslakivaliokunta käsittelee esitystä mietintövaliokuntana, se joutuu periaatteessa arvioimaan myös, olisiko lakiehdotuksessa aihetta vielä sellaisiin muutoksiin, jotka saisivat lain paremmin toimimaan osana tässä yhteydessä relevanttina pidettävää lainsäädäntöä. En ole yrittänyt tarkastella esitettyjä lakiehdotuksia tältä kannalta. Totean kuitenkin, että minulle ei ole muodostunut mitään sellaista kuvaa, että käsillä oleva esitys, joka on lainsäädäntöhankkeena ollut pitkään vireillä, vaatisi tässä kohden erityistä huomiota.